

§ 78**Pellon kunnan talouden ja palveluiden tasapainottamisohjelma**

Julkinen

Päätös

Keskustelun kuluessa Hilla Kullaa esitti Johannes Juuson kannattamana, että esi- ja perusopetuksen osalta talouden tasapainottamisohjelma palautetaan valmisteluun tarkempien selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tekemiseksi.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tullut pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, suoritetaan äänestys. Puheenjohtajan esityksestä äänestys suoritettiin nimenhuutoäänestyksenä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

ne, jotka ovat pohjaesityksen kannalla, äänestävät JAA ja ne, jotka ovat sen kannalla, että esi- ja perusopetuksen osalta talouden tasapainottamisohjelma palautetaan valmisteluun, äänestävät EI.

Äänestyksessä annettiin 13 JAA-ääntä (Ekonoja, Huusko, Koskenniemi, Kovalainen, Maansaari, Mäki E-M, Mäki M, Niva, Paakki, Pieskä, Uusitalo, Ylisaukko-oja, Vanha) ja 4 EI-ääntä (Juuso, Keränen, Koivumaa, Kullaa).

Puheenjohtaja totesi, että valtuuston päätökseksi tuli pohjaesitys.

Keskustelun kuluessa Tapio Pieskä esitti, että musiikkiopistoon kohdistuva 3 000 euron säästö poistetaan talouden tasapainottamisohjelmasta, mutta esitys raukesi kannattamattomana.

Valtuusto päätti yksimielisesti korjata taloudentasapainottamisohjelmaan yhdyskunta- ja asumispalveluihin, että korvaava teknisten palveluiden henkilöresurssi on 1 henkilötyövuoden sijaan 0,5 henkilötyövuotta.

Todettiin, että päätösehdotuksesta korjattiin kirjoitusvirhe taloudentasapainottamisohjelman vuosiluvuista. Tasapainottamisohje koskee vuosia 2026-2027.

Käsiteltäessä hallintoa esteellisinä poistuivat klo 16.18-16.19 kunnanjohtaja Katja Jaako-Körkkö, sivistysjohtaja Simo Sova, tekninen johtaja Esa Kassinen, henkilöstö- ja hyvinvointivastaava Sari Eero, hallintovastaava Suvi Ratavaara sekä valtuutettu Minna Koivumaa. Pöytäkirjanpitäjänä toimi klo 16.18-16.19 Emma-Maria Mäki.

Käsiteltäessä kirjastoa klo 17.24-17.40 esteellisenä poistui valtuutettu Minna Koivumaa.

Käsiteltäessä keilahallia, talviliikuntapaikkoja sekä nuorten työpajaa klo 17.40-17.41 ja 17.46-17.49 esteellisenä poistui valtuutettu Janne Niva.

Käsiteltäessä musiikkiopistoa klo 17.41-17.45 esteellisinä poistuivat valtuuston puheenjohtaja Juulianna Vanha, valtuutettu Emma-Maria Mäki sekä henkilöstö- ja hyvinvointivastaava Sari Eero. Puheenjohtajana toimi klo 17.41-17.45 valtuuston I varapuheenjohtaja Anne-Mari Kovalainen.

Käsiteltäessä yhdyskunta- ja asumispalveluiden teknisten palveluiden henkilöresurssia klo 17.52-18.14 esteellisenä poistui tekninen johtaja Esa Kassinen.

Valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen edellä mainituin muutoksin.

Kunnanhallituksen ehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että

1. Pellon kunnan talouden ja palveluiden tasapainottamissuunnitelma 2026-2027 hyväksytään
2. suunnitelma otetaan huomioon laadittaessa vuoden 2026 talousarviota ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelmia.

Kunnanhallitus 5.11.2025 § 242:

Ikäihmisten toiminnan säästöksi esitettiin 10 000 euroa 21 800 sijaan. Omavastuu tarkistetaan, toimintaa tehostetaan, palvelujen ostoista ja muista kuluista säästetään, neuvotellaan muiden toimijoiden kanssa yhteistyömahdollisuuksista.

Hallinnon henkilöstön lomautuksesta syntyväksi säästöksi esitettiin lisättäväksi noin 11 000 euroa.

Hyvinvointisetelien luopumisesta syntyväksi säästöksi esitettiin lisättäväksi noin 9 000 euroa vuosina 2026 ja 2027.

Liikunnanohjaajan palkan säästöstä esitettiin lisäksi lisättäväksi 40 200 euroa vuonna 2026.

Turtolan ryhmäperhepäivähoidosta syntyvä säästö esitettiin poistettavaksi vuonna 2026: 48 000 ja vuonna 2027: 86 000.

Kunnan maksuosuudeksi Original Lapland rahoitusosuuden vuoksi säästöksi esitettiin 5 000 euroa 20 000 euron sijaan.

Kunnan talousarvioon varataan Pellon Kehitys Oy:lle 164 700, ja Pellon Kehitys Oy maksaa Original Laplandille 20 000.

Musiikkiopiston säästöksi esitettiin 3 000 euroa 5 000 euron sijaan.

Käsiteltäessä kirjastopalveluita esteellisenä poistui Minna Koivumaa klo 19.49-19.52.

Käsiteltäessä keilahallia esteellisenä poistui Janne Niva klo 19.54-19.58.

Käsiteltäessä musiikkiopistoa esteellisenä poistuivat Juulianna Vanha, Emma-Maria Mäki ja Sari Eero klo 20.06-20.10. Käsiteltäessä liikuntapalveluita sekä nuorten työpajaa esteellisenä poistui Janne Niva klo 20.14.-20.16.

Hyväksyttiin.

Liitteet FCG:n painelaskelma ilman sopeutusta ja sopeutus huomioiden
Äänestyspöytäkirja valtuusto 11.11.2025 § 78
Pellon talouden sopeuttamishjelman keinoluettelo valtuustossa 11.11.2025

Päätöshistoria

Kunnanhallitus 5.11.2025 § 242

Päätös Ikäihmisten toiminnan säästöksi esitettiin 10 000 euroa 21 800 sijaan. Omavastuu tarkistetaan, toimintaa tehostetaan, palvelujen ostoista ja muista kuluista säästetään, neuvotellaan muiden toimijoiden kanssa yhteistyömahdollisuuksista.

Hallinnon henkilöstön lomautuksesta syntyväksi säästöksi esitettiin lisättäväksi noin 11 000 euroa.

Hyvinvointisetelien luopumisesta syntyväksi säästöksi esitettiin lisättäväksi noin 9 000 euroa vuosina 2026 ja 2027.

Liikunnanohjaajan palkan säästöstä esitettiin lisäksi lisättäväksi 40 200 euroa vuonna 2026.

Turtolan ryhmäperhepäivähoidosta syntyvä säästö esitettiin poistettavaksi vuonna 2026: 48 000 ja vuonna 2027: 86 000.

Kunnan maksuosuudeksi Original Lapland rahoitusosuuden vuoksi säästöksi esitettiin 5 000 euroa 20 000 euron sijaan. Pellon Kehityks Oy:n maksuosuudeksi kunnasta esitettiin 164 700.

Musiikkiopiston säästöksi esitettiin 3 000 euroa 5 000 euron sijaan.

Käsiteltäessä kirjastopalveluita esteellisenä poistui Minna Koivumaa klo 19.49-19.52.

Käsiteltäessä keilahallia esteellisenä poistui Janne Niva klo 19.54-19.58.

Käsiteltäessä musiikkiopistoa esteellisenä poistuivat Juulianna Vanha, Emma-Maria Mäki ja Sari Eero klo 20.06-20.10.

Käsiteltäessä liikuntapalveluita sekä nuorten työpajaa esteellisenä poistui Janne Niva klo 20.14.-20.16.

Hyväksyttiin.

Kokouksessa pidettiin tauko tämän asian käsittelyn jälkeen klo 20.26-20.45.

Janne Niva siirtyi etäyhteydelle tämän asian käsittelyn jälkeen klo 20.26.

Esittelijän ehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että

1. Pellon kunnan talouden ja palveluiden tasapainottamissuunnitelma 2025-2026 hyväksytään
2. suunnitelma otetaan huomioon laadittaessa vuoden 2026 talousarviota ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelmia.

Selostus asiasta

Pellon kunnan taloudellinen tilanne on viime vuosina heikentynyt. FCG:n asiantuntija on laatinut painelaskelman Pellon kunnan talouden kehityksistä seuraavina vuosina. Mikäli muutoksia kunnan tulo- ja menorakenteeseen ei tehdä, kehitys jatkuu negatiivisena.

Laskelman mukaan Pellon kunnan tase on miinusmerkkinen jo vuonna 2027. Kuntalain (110 §:n) mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Ennusteen mukaan kriisikuntakriteeristö täyttyy jo 2030-2031 vuosina, ellei talouden sopeuttamista tehdä. Sopeutustarvetta on vuonna 2026 vähintään 350 000 euroa sekä 2027 vuonna vähintään 300 000 euroa. Sopeutuksen toteutumiseksi ovat perusteltuja sekä veroperusteiden muutokset, menojen leikkaukset että henkilöstötarkastelu. Edellämainittujen sopeuttamiseurojen lisäksi tulevat veronperusteiden muutokset. Pellon kunnan kokonaissopeuttamisen tarve on vuosille 2026 ja 2027 vähintään 800 000 euroa.

Fcg:n asiantuntijan havaintojen mukaan kunta on jakanut toimintansa laajaan konserniin. Sopeutuksen osana tulee kriittisesti tarkastella yhtiömuotoisen toiminnan edellytysten täyttyminen, omistamisen tarkoitus ja omistajaohjauksen toteutuminen. Kunnan omasta toiminnasta merkittävien, satojen tuhansien eurojen, sopeutustoimien löytäminen on haasteellista: kunta on sitonut merkittävän osan toimintaa uusien kiinteistöjen myötä seiniin. Säästöt eivät synny ilman henkilöstövaikutuksia. Kunta tarvitsee sopeutuakseen sekä rakenteellista uudistusta että nopeasti vaikuttavia tulojen lisäyksiä ja menojen vähentämistä ts. veroperusteiden tarkastelua ja osan toiminnan merkittävää leikkaamista tai lopettamista määräajaksi. Kunnan tulee merkittävästi tehostaa kiinteistöjen käyttöä eli tiivistää olemassa olevaa toimintaa tiiviimpiin neliöihin. Tyhjillään ja vajaakäytöllä olevista tiloista luovutaan määrätietoisesti. Tällä hetkellä kiinteistöjen vajaakäyttö muodostaa kunnalle merkittävän kustannuserän. Kunnan on sopeutettava palvelutuotantonsa aitoon palvelutarpeeseen eli asukkaiden ja lasten määrän mukaisesti. Tämä edellyttää muutoksia palvelurakenteeseen ja palvelutuotantotapaan. Lakisääteistä palvelua ei olla lopettamassa, mutta se tarjotaan kunnan näkökulmasta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Lakimuutosten vaikutukset huomioidaan.

Pellon kunnan vuoden 2024 tilinpäätös osoitti -307 000 euron alijäämää. Kunnan taseessa oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää 2 156 0000 euroa. Vuoden 2026 alustavat laskelmat ovat osoittaneet n. -801 000 euron alijäämää ilman toimenpiteitä.

Kunnan tavoitteena on, että kunnan tilinpäätös on ylijäämäinen vuonna 2026, ja että tasapainoinen talous mahdollistaa varautumisen tuleviin valtionosuusuudistuksen vaikutuksiin, jonka ennakoitu heikennys Pellon kunnan tuloslaskelmaan on vuonna 2026 noin -114 000 euroa verrattuna vuoteen 2025.

Kunnassa on tehtävä talouden sopeuttamistoimenpiteitä, vaikka tiedetään, että supistukset aiheuttavat heikennyksiä kunnan toiminnoissa, eivätkä ne ole ongelmattomia.

Talouden sopeuttamistoimenpiteet koskevat kaikkia palveluita. Onnistuminen talouden sopeuttamistoimenpiteissä edellyttää, että kaikki kunnan toimialat sitoutuvat siihen täysimääräisesti.

Kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 2.9.2025 § 200 yhteistoimintamenettelyn käynnistämisestä. Yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut ovat alkaneet 8.9.2025 ja ne päättyivät neuvotteluissa sovitusti 26.10.2025.

Viranhaltijat yhteistyössä luottamushenkilöiden kanssa ovat valmistelleet ehdotuksen sopeuttamistoimenpiteistä. Talouden sopeuttamista on käyty läpi valtuuston iltakouluissa 26.6.2025, 22.9.2025, 24.9.2025 sekä 16.10.2025. Yhteistoimintaneuvotteluissa on

PEL/325/02.02.00/2025

käsitelty henkilöstöön kohdistuvia toimenpiteitä. Yhteistyöryhmä on kokouksessaan 31.10.2025 § 41 käsitellyt luonnoksen talouden tasapainottamisohjelmasta.

Valtuuston tekemän talouden ja palveluiden tasapainottamispäätöksen jälkeen toimenpiteet liitetään osaksi normaalia talousarvioprosessia.

Liitteet

FCG:n painelaskelma ilman sopeutusta ja sopeutus huomioiden
Pellon keinoluettelo LUONNOS korjattu 5.11.2025 kunnanhallituksessa
